

Стенографски дневник

НА

24. заседание

Петък, 17 януари 1947 г.

(Открито в 16 ч.)

Председателствувал подпредседателя: Петър Каменов Секретари: Първа Димитрова и Тодор Тихолов

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.	Стр.
Съобщения:	Говорил: Коста Крачанов 318
Отпуски 317	3. За изменение на закона за търговските и индустриални марки. (Първо четене) 319
Питания 317	Говорил: Диню Тодоров 319
Заявление от народния представител Петър Каменов, с което си подава оставката като член в комисията по Министерството на войната 317	4. За изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията. (Първо четене) 321
Послване състава на същата комисия с народния представител Коста Крачанов 317	Говорили: Д-р Георги Петков 321
По дневния ред:	М-р Христо Лилков 322
Законопроекти: 1. За изменение на закона за 5% вътрешен държавен заем 1941 г., за нуждите на народната отбрана, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 116, от 30 май 1941 г., бр. 155, от 18 юни 1941 г. и бр. 20, от 29 януари 1942 г. (Първо и второ четене) 318	5. За допълнение на наредбата-закон за амнистията от 8 септември 1944 г. (Първо четене) 323
2. За изменение на закона за патентите за изобретения. (Първо четене) 318	Говорили: м-р Ради Найденов 323
	Петър Ботков 323
	Ефрем Митев 324
	Д-р Иван Папов 325
	Крум Славов 326
	Дневен ред за следващото заседание 327

Председателствувал Петър Каменов: (Звъни) Присъствуват необходимият брой народни представители. Откривам заседанието.

От заседанието отсъствуват следните народни представители: Алекси Бонев, Али Чепчиев, Ана Стоянова, Анастас Циганчев, Ангел Бъчваров, Ангел п. Илчев, Андрей Михайлов, Асен Тодоров, Асен Пявков, Атанас Николов, Атанас Биволарски, Атанас Минков, Бончо Митев, Борис Костов, Борис Стоев, Борис Томов, Борис Тачев, Васил Василев, Васил Мавриков, Васил Христов, Вера Клиничарова, Веселин Димитров, Веселин Дашин, Витос Власковски, Георги Марков, Георги Веселинов, Димитър Иванов, д-р Димитър Хаджиев, Димитър Паунов, Димитър Цветков, Доню Себечев, Иван Текемски, Иван Христов, Илия Игнатов, д-р Йордан Чернев, Кирил Клисурски, Костадин Велев, Костадин Диклиев, Крум Рангелов, Кръстан Раковски, Лялю Ширков, Любомир Велчев, Мария Шиваров, Мария Маринов, Мата Тюркеджиева, Минчо Дзандаревски, Михаил Попов, Мустафа Биталов, Никола Тодоров, Пело Петковски, Петко Деков, Петър Попиванов, Ради Христов, Светла Даскалова, Слав Балковски, Спас Николов, Сребро Бабков, Станка Димитрова, Стефан Цанов, Стоян Паликушев, Стоян Иванов, Титко Чероколев, Тодор Кортовски, Тодор Гичев, Тодор Тодоров, Христо Калайджиев, Юсин Еминов, Янко Димитров и Янко Марков)

Съобщавам на г-да народните представители, че са разрешени отпуски на следните народни представители: Васил Христов Анев — 1 ден, Елена Генчева Гаврилова — 1 ден, Иван А. Текемски — 1 ден, Иван Никол Гутев — 1 ден, Иван Николов Миларов — 1 ден, Иван Петков Кимаров — 1 ден, Илия Вълчев Маринов — 4 дни, Йордан Йорданов Костов — 1 ден, Йордан Ковачев — 2 дена, Коста Лулчев — 1 ден, Магда Димитрова Тошкова — 1 ден, Мустафа Хасанов Изетов — 1 ден, Никола Янев Попов — 1 ден, Петко Георгиев Кунин — 2 дена, д-р Петър Дерзлиев — 2 дена, Петър Коев — 1 ден, Петър Пергелов — 1 ден, Петър Янчев Станчев — 1 ден, Рада Йорданова Носва — 1 ден, Слав Ив. Баджаков — 1 ден, Сотир Колев Георгиев — 3 дни, Станка Димитрова — 2 дена, Стою Неделчев — 16 дни, Стоян Павлов Делчев — 1 ден, Тодор Стоянов Лазаров — 1 ден, Тодора Коева — 1 ден, Трифон Тодоров — 1 ден, Филип Гяуров — 1 ден, Христо Генев Илчев — 1 ден, Янко Марков Спасов — 1 ден, Борис Стефанов х. Матеев — 1 ден, Васил Василев Диков — 1 ден, Георги Желев Генев — 4 дни, Иван Василев Митов — 1 ден, Иван Ефтимов Тренчев — 1 ден, Иван Николов Бешев — 1 ден, Илия Добрев Илчев — 8 дни, Любн Дамиянов — 1 ден, Мария Шиваров — 3 дни, Нинко Стефанов Вилшки — 1 ден, Петко Димитров — 1 ден, Ради Христов — 1 ден, Спаска Воленчарска — 1 ден, Станю Коев — 1 ден, Стою Гюров — 1 ден, Тано Цолов — 8 дни и Тодор Атанасов — 13 дни.

Народният представител Боню Митев иска да му се разреши 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 22 дни отпуск. Които са съгласни да се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Венера Клиничарова иска да ѝ се разреши 14 дни отпуск. Ползувала се е досега с 8 дни отпуск. Които са съгласни да се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Кръстю Стойчев иска да му се разреши 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 20 дни отпуск. Които са съгласни да се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Мирин Тинчев Маринов иска да му се разреши 10 дни отпуск по болест. Ползувал се е досега с 18 дни отпуск. Които са съгласни да се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Петър Йончев Бобчев иска да му се разреши 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 25 дни отпуск. Които са съгласни да се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Поставило е питане от народния представител Йордан Русев, плевенски народен представител, до г-на министра на търговията, с което пита:

1. Какви количества храни са постъпили до днес в складовете на Дирекция „Храноизнос“: пшеница, счемик, ръж и царевича?
2. От какви количества храни има нужда страната ни за изхранване на непроизводителното население изобщо?
3. На колко възлиза това непроизводително население у нас?
4. Има ли досега износ на зърнени храни за чужбина, във връзка с някакви компенсационни сделки на държавата и срещу какви външни стоки?

Това питане ще се изпрати на г-на министра на търговията, за да отговори.

Поставило е питане от народните представители Иван Дуков и Стоян Къдров до г-на министра на търговията, с което запитват: какви мерки са взети за снабдяване нашите лозари с необходимите им количества син камък и, ако не са взети мерки, кога сме да ги вземем, като се има пред вид, че за нуждите на всички лозари и пипнеристи са необходими около 10 милиона килограма син камък. И това питане ще се изпрати на г-на министра на търговията, за да отговори.

Поставило е заявление от народния представител Петър Каменов Паунов, с което се отказва да бъде член на комисията по Министерството на войната.

Моля г-да народните представители, които са съгласни да се приеме оставката на народния представител Петър Каменов Паунов като член на комисията по Министерството на войната, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

На негово място председателството предлага за член в комисията по Министерството на войната народния представител Коста Крачанов. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към първа точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на закона за 5% вътрешен държавен заем 1941 г., за нуждите на народната отбрана, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 166, от 30 май 1941 г., бр. 155, от 18 юни 1941 г., и бр. 20, от 29 януари 1942 г.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на закона за 5% вътрешен държавен заем 1941 г., за нуждите на народната отбрана, обнародван в „Държавен вестник“, брой 116, от 30 май 1941 г., брой 155, от 18 юни 1941 г., и брой 20, от 29 януари 1942 г.

Г-жи и г-да народни представители! Съгласно алинея първа на чл. 11 от закона за 5% вътрешен държавен заем за нуждите на народната отбрана, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 116, от 30 май 1941 г., надлежно изменен и допълнен с закон, обнародван в „Държ. вестник“, бр. 155, от 18 юни 1941 г., и брой 20, от 29 януари 1942 г., Българската народна банка се задължава да отпусна кредити срещу облигации от този заем в размер на 80% от означената (номиналната) им стойност.

Това законоположение имаше за цел да се улесни участието в подиската на ония предприятия и лица, които не разполагаха със свободни средства, а задължително или доброволно участваха в подиската по заема.

В последствие с прокарването на алинея втора от споменатия чл. 11 се даде право и на останалите обществени и частни банки да откриват такива кредити срещу залог на облигации от същия заем, но в определен от тях размер.

С предлаганото сега изменение на алинея първа от чл. 11 на закона се цели отпускането на тия кредити от Българската народна банка замяна на става на общо основание по условията, определени в нейните правилници и наредби за кредитиране срещу залог на облигации от другите държавни заеми, тъй като тая възможност е дадена за останалите обществени и частни банки с алинея втора на чл. 11.

Това изменение се налага и от обстоятелството, че облигациите от 5% вътрешен държавен заем 1941 г. вече се котира на Софийската фондова борса и имат съответен борсов курс. Следователно и в това отношение условията, по които се отпускат кредитите срещу залог на облигации от този заем, трябва да се приравнят с условията, по които се отпускат кредити срещу облигации от другите държавни заеми, котиращи се на фондовата борса.

Ето защо, г-да народни представители, надявам се, че след надлежно проучване внесенят законопроект ще получи вашето одобрение.

Гр. София, 14 декември, 1946 г.

Министър на финансите: Д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на закона за 5% вътрешен държавен заем от 1941 г., за нуждите на народната отбрана, обнародван в „Държавен вестник“, брой 116, от 30 май 1941 г., брой 155, от 18 юни 1941 г. и 29 януари 1942 г.

Параграф единствен. Алинея първа на чл. 11 добива следната редакция:

Българската народна банка може да отпусна кредити срещу облигациите от този заем по общите условия, определени в нейните правилници и наредби, за кредитите срещу залог на държавни ценни книжа.

Председателстващ Петър Каменов: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване.

Който г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Иван Стефанов: Понеже няма никакво възражение и предложение за изменение, моля, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Петър Каменов: Моля г-да народните представители, които приемат това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

ЗАКОН*

за изменение на закона за 5% вътрешен държавен заем от 1941 г., за нуждите на народната отбрана, обнародван в „Държавен вестник“, брой 116 от 30 май 1941 год., брой 155 от 18 юни 1941 год. и 29 януари 1942 г.

Председателстващ Петър Каменов: Който г-да народни представители приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете параграф единствен)

Председателстващ Петър Каменов: Моля г-да народните представители, които приемат параграф единствен, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на закона за патентите за изобретения.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на закона за патентите за изобретения

Г-да народни представители! Законът за патентите за изобретения, обнародван в „Държавен вестник“, брой 94,

от 29 юли 1921 г., е създаден с цел да покровителства изобретенията, които могат да намерят приложение в индустриалното производство. От създаването му досега, същият не е претърпял никакво изменение както по същество, така и по отношение установените такси и глоби (членове 36, 38 и 45). Така например в чл. 36 е постановено за всяко внасяне на прехвърляне правото на ползване или за всяко изменение, отнасящо се до съществуването на собствеността и до използването на един патент да се събира такса 25 лв., която такса е в сила и сега.

Тая такса при съществуващото поскупване на живота е значителна и не оправдава разходите по събирането ѝ, ето защо наложително е, размерът на същата да бъде увеличен, като се съобрази с коефициента на поскупването.

По същите причини и с цел да се предотвратят злостилите нарушения на този закон, налага се да бъде увеличен и размерът на установените глоби.

Пред вид гореспоменаваното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате предложения ви законопроект за изменение на закона за патентите за изобретения.

Гр. София, 1946 г.

Министър на индустрията и занаятите: Хр. Лилков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на закона за патентите за изобретения

§ 1. В алинея втора по чл. 36 цифрата „25“ се заменя с „2,500“.

§ 2. В чл. 38 цифрата „5,000“ се заменя с „100,000“.

§ 3. В чл. 45 цифрата „1,000“ се заменя с „50,000“.

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Коста Крачанов.

Коста Крачанов (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Законът за патентите за изобретения е приет на 7 юли 1921 г. от XIX обикновено Народно събрание, като законопроектът е внесен от министъра на търговията, промишлеността и труда Райко Даскалов, най-верният и близък приятел и другар на Александър Стамболийски, и двамата убити по най-жесток и чудовищен начин от главорезите на Александър Цанков и Кръстю Пастухов, (Възражения от опозицията) . . .

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Коста Крачанов (з): . . . който след преврата на 9 юни 1923 г. писа: „Тиранинът и блудникът Александър Стамболийски падна“.

От мнозинството: Позор!

Коста Крачанов (з): Този Кръстю Пастухов днес е най-добрият приятел на господата от опозицията, които го нарекоха голям мъченик и голям демократ (От мнозинството: „Позор!“), защото бил заслужил за делото на демократична и нац. довластническа България; този Кръстю Пастухов, който, по времето на земеделското управление на Александър Стамболийски пишеше в своя паскайл, че по-развратно, по-крадливо, по-реакционно и тиранично управление от това на Земеделския съюз, респ. на Александър Стамболийски, България не е имала.

Петко Търпанов (сЛ): Имаш нужда от патент!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Яни Янев (з): А те му ръкоплескат сега, и Колю Петков се смее.

Коста Крачанов (з): Какво падение, г-жи и г-да народни представители, какво кощунство и каква цизост! Може ли да има по-голям, бих казал, разврат от този факт, че този чапкъник, този знаменосец на българската реакция, (Ръкоплескания и възгласи „Браво!“ от мнозинството), Кръстю Пастухов, днес е знаме на тъй наречената о. ф. опозиция. (Възражения от опозицията) Съм и позор е за Земеделския съюз, за народовластническото прогресивно и демократично земеделско движение, че хора като Никола Петков, Недялко Атанасов, Трифон Кунев и други (Ръкоплескания от мнозинството) . . .

От опозицията: Е-е-й!

Коста Крачанов (з): . . . които претендират, че за чедници на това земеделско движение, (Възражения от опозицията) . . .

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Коста Крачанов (з): . . . днес се прегръщат и целуват с изверга Кръстю Пастухов. (Ръкоплескания и възгласи „Позор!“ от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Да прочетя ли твоите писма до мене, да видят какво пишеше?

Коста Крачанов (з): За Бога, ако Александър Стамболийски можеше някак да оживее и да види тая позорна картина, (Възражения от опозицията) . . .

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Коста Крачанов (з): . . . негови уж последователи да се целуват и прегръщат с изверга Пастухов, той, Стамболийски, макар и да беше извънредно човечен . . .

Никола Петков (ЗНП): (Възразява нещо)

Коста Крачанов (з): . . . и с любящо сърце и светла душа, не можеше да не се погнуси и да не покрие с храчки такива сдружени земеделци. (Възражения от опозицията) Нещо повече: за да

*) За текста на законопроекта виж първото четене на стр. 313.

удовлетвори своята погнуса, щеше да намери сили в себе си и да наложи пълна ликвидация на тези предатели и махмурджии. (Ръкоплекания от мнозинството)

Един от опозицията: Бай Коста! Много е весело! Дайте му една чаша вода!

Коста Карачанов (з): Тези подметки на Пастухов и пастуховцината (Възбуждения от опозицията) заслужават да носят клеймото на вечния позор и вечното презрение на целокупния честен, прогресивен и демократичен български народ. (Възбуждения и смях сред опозицията. Ръкоплекания от мнозинството)

Другият приятел на Кръстю Пастухов и, разбира се, приятел на неговите приятели от оф опозиция, кръволака Цанков, неговите хора, неговите катили в изборите на 27 октомври за сегашното Велико народно събрание вземаха най-дейно участие в нашия казанлъшки край да агитират и раздават бялата бюлетина. Те чакат реставрация. Дочо Христовите банди, разните отец-паисиевци, ку-братисти, легнотери и друга сволоч („Браво!“ и ръкоплекания от мнозинството) очакваха на 28 октомври да се поздравят с пълна победа, за да ликвидират веднаж завинаги с левичарството в България. Главни се канеха да вземат.

Никола Петков (ЗНП): Не говори по законопроекта.

Коста Карачанов (з): Но тъй се случи, че те останаха с прехаяпан, с глътнат език. Българският народ има уста, че с връщане на срамното и позорно минало, страната ни ще бъде хвърлена в страшна междоусобница, че се готви страшна вартоломеевска нощ за всичко прогресивно и честно и затова удари страшна плесница на целокупната вътрешна и външна реакция и всички нейни агенти. (Възбуждения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Коста Карачанов (з): Та, г-жи и г-да народни представители, този закон за патентите за изобретенията на мъченика, на антифашиста и народолюбителя Райко Дасклов бе внесен в изпълнение на чл. 166 от Тройския договор, който задължаваше България най-късно до 9 август 1921 г. да се присъедини по установения ред към Парижката международна конвенция от 20 март 1883 г. за покровителстване на индустриалната собственост, ревизирана във Вашингтон на 2 юни 1911 г.

Никола Петков (ЗНП): Не говори по закона за патентите. Утре ще говори за патентите!

Коста Карачанов (з): За да стане това присъединение ефикасно, както по отношение на българските изобретатели в чужбина, тъй и по отношение на чуждите изобретатели в България, попълва се наистина законодателство по индустриалната собственост с приемането на предметния закон за патентите за изобретенията.

Независимо от това, нуждата от този закон се е налагала и от обстоятелството, че няколко български изобретатели са сключили значителни преплатения при регистриране на техните изобретения в някои държави, где то покровителство им било отказано само поради причината, че техните изобретения не се покровителствуват от българските закони.

Друг един мотив, г-жи и г-да народни представители, за приемането на този закон е, че се открива — буквално така е казано в мотивировката — един нов източник на приход, от който тогава държавата е имала голяма нужда, каквато пужда и днешната оф държавна има. Законът е бил приет без разискване и по спешност гласуван на второ четене.

Какво се иска с настоящия законопроект, г-жи и г-да народни представители? Чл. 36 от закона гласи: „Всяко прехвърляне на право на ползуване, както и всяко изменение, отнасящо се до съществуването на собствеността и до използването на един патент, трябва да бъде вписано в извлечение в специалния регистър при отделението за търговия и промишленост в тримесечен срок, считан от датата на съответния за това акт. При липсата на вписване, тези актове не се считат невалидни по отношение на трети добросъвестни лица. Всяко вписване подлежи на такса от 25 лв.“

Тези 25 лв., които се събират в злато, с предлагания законопроект се иска да бъдат оточени и увеличени на 2,500 лв. — нещо много редно и справедливо.

Също се увеличава и глобата по чл. 38, който гласи: „Който умнилено използва едно изобретение, нарушавайки членове 6 и 7 от този закон, се наказва с глоба до 5,000 лв. и с затвор до 6 месеца или само с едно от тях две наказания. Тези наказания могат да бъдат удвоени, когато в течение на 5 години след първото осъждане същото лице бъде осъдено повторно за престъпление, предвидено в настоящия закон“.

Правилно и редно е, тогавашните 5,000 лв. да се увеличат на 100,000 лв.

Иска се още увеличение на глобата по чл. 45 от закона, който гласи: „Който постави върху произведението или тяхната обвивка, върху търговски книжа от всякакъв вид, предназначени за по-голямо число хора, както и върху други средства за даване гласност и реклама, обозначения, годни да породят лъжлива вяра, че означените в тях предмети са покровителствувани от патент, се наказва с глоба до 1,000 лв. и затвор до един месец, или само с едното от тях две наказания“.

Увеличението, което се иска, от 1,000 лв. на 50,000 лв., е също справедливо и редно. Аз смятам, обаче, че и наказанието затвор по тези два члена — 38 и 45 — трябва да бъде увеличено. Това нека се има пред вид от комисията.

Тези изменения, г-жи и г-да народни представители, ползуват непосредствено нашата индустрия. Ето защо, смятам се задължен да отправя един апел към нашите индустриалци, към които държавата е била винаги внимателна и щедра, да оправдаят това доверие, като се покажат истински патриоти и верни на своя народ, на който се налага да дадат едно масово качествено и евтино производство. Тогаз, когато нашият селски стопанин прави големи жертви за народа, като му дава евтин хляб и други земеделски произведения, дайте, г-да индустриалци, на тези денонощни труженици евтина и в достатъчно количество стоки и материали, които се произвеждат във вашите фабрики. Разберете, че днес има железничари, които ви пряко услужват, които работят непрекъснато 56 часа — какъвто е случаят с един огняр в нашия казанлъшки край и с един машинист, който дежурува 32 часа и пр. Напрегнете и вие, индустриалци, вашите усилия и подпомогнете народното ни стопанство, подпомогнете тоя добър, честен и крайно трудолюбив български народ от селото и града.

Заявявам, че нашата земеделска парламентарна група ще гласува единодушно законопроекта. (Ръкоплекания от мнозинството)

Кочо Бонев (ЗНП): Предлагам речта на бай Коста да се отпечати в сто хиляди екземпляра и разпространи задължително чрез всички оф комитети!

Председателстващ Петър Каменов: Ще гласувам законопроекта.

Който г-да народни представители приемат на първо четене за законопроект за изменение на закона за патентите за изобретенията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка трета от днешния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на закона за търговските и индустриални марки.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на закона за търговските и индустриални марки.

Г-да народни представители! В членове 20 и 37 на закона за търговските и индустриални марки, обнародван в „Държавен вестник“, брой 9, от 14 януари 1904 г., са установени таксите за регистриране, подновяване и прехвърляне на търговско-индустриалните марки, а в чл. 45 са установени глобите, които се налагат за нарушенията на същия закон.

Установените такси се плащат в златни лева, а по силата на по-късно гласувания закон за плащане в банкноти таксите за регистриране, за подновяване и прехвърляне на търговските и индустриални марки, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 109, от 16 август 1920 г., същите такси се плащат по курс, определен периодически от Министерството на финансите. Определеният преди 1930 г. курс — 27 лв. за един златен лев — не е повишаван, въпреки значителното поскъпване на живота, вследствие на което събирните такси остават много ниски и не съответствуват на значителата, която този закон осигурява на заинтересуваните лица, ето защо наложително е, размерът на тези такси да бъде увеличен.

Пред вид на това, че днес индустриалните и търговски заведения боралят с многократно увеличени капитали, плащането на глобите по сегашните им размери не изисква от тях особени усилия за намирането на необходимите суми, а извлечените облаги от извършваните нарушения оправдават плащането на глобите, поради което също така е наложително да бъдат увеличени и размерите на налаганите глоби за нарушенията на този закон.

Пред вид на гореизложеното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате предложениия ви законопроект за изменение на закона за търговските и индустриални марки.

Гр. София, 1946 г.

Министър на индустрията и занаятите: Хр. Лилков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на закона за търговските и индустриални марки

§ 1. В чл. 20 думите: „50 лв. златни“ се заменят с „5,000 лв.“ а „40 лв. златни“ се заменят с „4,000 лв.“
§ 2. В чл. 37 думите: „30 лв. златни“ се заменят с „3,000 лв.“
§ 3. В чл. 45 цифрите „2,500“ до „20,000“ се заменят с „5,000“ до „100,000“, а цифрата „15,000“ се заменя с „50,000“.

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Диню Тодоров.

Диню Тодоров (з): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплекания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Сещирам се с законопроект за изменение на закона за търговските и индустриални марки.

Какво представляват търговските и индустриални марки? — Отличителен знак, който служи като средство за разпознаване произведението на една търговия или индустрия от друга. Марката е предмет на регистриране и ползуване. С търговски и индустриални марки могат да си служат търговските и индустриални фирми. Марките биват: фасимилирани подписи на търговска или индустриална, монограми на такива изобразени в особена форма, произволни извадки, нямащи каквато и да било връзка с естеството на предмета на търговията, за който се предназначават, емблеми, печати, фигури, релефи, етикети, обвивки, букви или цифри, комбинирани в особена форма, име на селско или градско имение, принадлежало на оня.

който го употребява за марка на произведенията си и пр. Това из-
брояване в закона на знаците, които могат да бъдат предмет на
марки, не е изчерпателно, а има само пояснителен характер.

Г-жи и г-да народни представители! С предлаганото изменение
на закона за търговските и индустриални марки се иска увеличение
на таксите за регистрирането или прехвърлянето на марките, което
често се налага, от едно лице на друго или на наследниците на из-
вестна фирма или лице.

В чл. 20 от закона за търговските и индустриални марки от
1904 г. е казано, че за всяко първо регистриране на една марка
се плащат 50 лв. златни, а за всяко подновяване на регистрирането
на една марка се плащат по 40 лв. златни; а в чл. 37 — че всяко
прехвърляне на една марка, извършено от бюрото на индустриал-
ната собственост, става срещу заплащане на 30 лв. златни.

Действието на този закон е продължило до 1921 г., когато той
е бил изменен, като заплащането на установените такси за реги-
стриране, подновяване и прехвърляне на търговските и индустри-
ални марки става, вместо в златни лева, в банкноти по курс опре-
делен от Министерството на финансите. И този курс е бил опре-
делен: 27 лв. за един златен лев. Това положение продължава до
1930 г.

Пред вид на това, че животът е поскъпнал твърде много, че ин-
дустриалните и търговски предприятия са увеличили твърде много
своите капитални, налага се — и много навременно е представен той
законопроект — да се увеличат разходите на таксите за регистри-
ране, подновяване и прехвърляне на търговско-индустриалните
марки.

Но, г-жи и г-да народни представители, вършат се и извънредно
много нарушения на този закон относно регистриране на марките,
вършат се разни фалшификации, имитации на марки и т. н. Безброй
са изготвящите на чужди марки, безброй са ония, които поставят
чужди марки на свои произведения или които представят произве-
денията на една държава за произведения на друга държава и пра-
вят търговия с тях. Такива нарушения, предвидени в членове 43 и
44 от закона, могат да бъдат следните. — Аз не ще изброявам
всички, а само някои от тях. — Считат се за виновни в такива на-
рушения и онези, които не могат да докажат, че не са имали зла
умисъл. Например, виновни са лицата, които правят поделка на
чужда марка, служат си с регистрираната от друго лице марка. Да ре-
чем, някои лица и фирми си послужат с марката на регистрираната
крушка „Белфа“, или си послужат с друга някоя подправка или
имитация — приготвят клишета, машини и други инструменти, пред-
назначени специално за подражание, слагат върху стоките си не-
верни търговски надписи и всевъзможни други фалшификации, ими-
тации, поправки, поделки. Така например ние можем да оприличим
като една фалшификация, като поправка, поделка случая с франк-
масона Стефансон (Смях и ръкоплескания от мнозинството), или
пък случая, когато опозицията направи поделка, подправка на
речта на Бърнс. (Смях всред мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Да кажеш нещо за бай Стоян в Стара
Загора преди 9 септември?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): Г-да народни представители! Има хора,
които са болни, има хора, които са . . .

Никола Петков (ЗНП): Кажете, защо си бил арестуван преди 9
септември!

Диню Тодоров (З): Аз бях арестуван и интерниран за побой над
полицай.

Никола Петков (ЗНП): Да, да, в пияно състояние.

Диню Тодоров (З): Тук има народен представител от селото,
в което бях интерниран.

Никола Петков (ЗНП): Да, да!

Диню Тодоров (З): И още много интересни работи има.

Никола Петков (ЗНП): Много, много работи!

Диню Тодоров (З): А ако кажа, Колю Петков, интересни ра-
боти за Вас . . .

Никола Петков (ЗНП): Може, може!

Диню Тодоров (З): . . . сигурно на керемидите няма да можете
да стоите. (Ръкоплескания и смях всред мнозинството)

От опозицията: Е-е-е!

Диню Тодоров (З): Г-жи и г-да народни представители! Днеш-
ното изменение на закон за смях и г-да опозиционистите, които също
така лесно могат да фалшифицират, могат да имитират и да кажат,
че американският шоколад е руски, за да си направят една политика
(Ръкоплескания от мнозинството), или пък да кажат, че английските
чекинки са руски, или да се мъчат да минат за славяни и че са за
съветските народи, а са анти-антиславяни, антисоциални елементи
като опозиционери и агенти на тъмните сили на реакцията в стра-
ната. (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от опозицията: Защо не се засрамите!

Никола Петков (ЗНП): Ти си запазена фашистка марка!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): Ако вие не сте се засрамили, никой повече не
може да се засрами от Вас, макар да се отгъвате и да свивате нос.
(Възбуждения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): Никой не ти е крив, Никола Петков! Аз те
съветвах на 8 и 9 май, но ти се оказа извънредно много малък.
А колкото за други улеснявания, може да каже Недялко Атанасов,
когато съм прибирал и крил, за нещастие. Страдал съм заради тях,
когато се върнах, като емигрант.

Никола Петков (ЗНП): Има, има дела.

Диню Тодоров (З): Има, има и други дела! Ако ме предизви-
каш, ще кажа и твоите дела.

Никола Петков (ЗНП): Ти си марка „Ренегат“.

Диню Тодоров (З): Г-жи и г-да народни представители! Тук от
тази страна (Сочи опозицията) все са нещо като ожилени и вре-
кнаха като жаби. Ние знаем, че не се лае на жаби, а се лае на
нещо едро — на лъвовете и на тигри.

Иван Копринков (СЛ): Кажете нещо за германците!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): Вие ме познавате много добре.

Недялко Атанасов (ЗНП): Ти си вълк, ти си чакал!

Диню Тодоров (З): Бай Недялко Атанасов! Мълчи! Ще кажа
две думи и за тебе! (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от опозицията: (Възбужда нещо)

Диню Тодоров (З): Няма кой да те слуша.

Никола Петков (ЗНП): И тебе никой не те слуша.

Диню Тодоров (З): То свърши това — да търсиш в Старозагор-
ско да те правят земеделец и да те издигат.

Никола Петков (ЗНП): Пак се избрах оттам.

Диню Тодоров (З): Избраха те реакционерите и фашистите, те те
избраха, а никой от земеделците не гласува за тебе. (Ръкоплеска-
ния от мнозинството. Възбуждения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): Г-жи и г-да народни представители! От тази
страна (Сочи опозицията) се обажда още един, който е бил непре-
къснато храненик на Коста Тодоров (Към опозицията), за когото
плакахте вчера. (Ръкоплескания от някои от мнозинството) Вие
всички сте храненици на Коста Тодоров. И на бай Недялко Ата-
насов, когато му спряха ечемика, мъчно му беше. (Смях всред мно-
зинството) Той беше в кавга с него.

Никола Петков (ЗНП): Диню Тодоров — марка „Ренегат“, гер-
манска марка „Рустика“.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): Г-жи и г-да народни представители! Пред
вид на това, че капиталите на търговските фирми и лица са много
увеличени и лесно може да се платят такива суми . . .

Никола Петков (ЗНП): С германски марки!

Диню Тодоров (З): Това „германска марка“ може да се върти
из Вашата празна глава.

Никола Петков (ЗНП): Тази марка се върти из прокурорските
кабинети. Там я има.

Диню Тодоров (З): В мотивите се казва „Определения преди
1930 г. курс 27 лв. за един златен лев, не е повишаван, въпреки зна-
чителното поскъпване на живота, . . .

Един от опозицията: Каква марка си ти, фашлива или . . . ?

Друг от опозицията: Ерзац.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): . . . следствие на което събираните такси
остават много ниски и не съответствуват на защитата, която този
закон осигурява на заинтересованите лица. Ето защо наложително
е, размерът на тази такса да бъде увеличен.

Нашата парламентарна група, на българския, а не на африкан-
ския земеделски съюз (Смях и ръкоплескания от мнозинството.
Възбуждения от опозицията) . . .

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Диню Тодоров (З): Ако вие се видите колко сте нещастни и в
този момент и на какво сте попаднали (Възбуждения от опозицията),
вие сигурно ще напуснете Парламента, народния храм. Вие не сте

разбрали, че народът не ви иска, затуй защото сте и подлени, и имитации правите, и фалшифицирате, и чужди организации вземате, и „зелени“ се кръстихте. Но народът няма да ви пожелае никога и няма да ви се довери никога. (Възражения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Днию Тодоров (з): Ето защо, г-жи и г-да народни представители, нашата парламентарна група, на Българския земеделски народен съюз (Ръкоплекания от мнозинството, която е във вечна и нерушима дружба с братската Работническа партия — комунисти (Ръкоплекания и гласове „Браво!“ и „Вярно!“ от мнозинството), приема това изменение на закона. (Възражения от опозицията)

Димитър Цветков (ЗНП): Марка „Рустивка“.

Днию Тодоров (з): Ти там, тантеладжия, мълчи! С твоите тантели, ако Стамболийски беше жив, щеше да те обеси с главата надолу. (Ръкоплекания от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): Само глупости приказваш!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Днию Тодоров (з): А Вие можете да бъдете нещастни от будаллък. (Възражения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Днию Тодоров (з): Г-жи и г-да народни представители! Нашата парламентарна група, на Българския народен земеделски съюз, като взема пред вид, че установените такси са ниски, приемз, в чл. 20 думите „50 лв. златни“ да се заменят с „5.000 лв.“, ...

Никола Петков (ЗНП): С 5.000 германски марки!

Днию Тодоров (з): ... думите „40 лв. златни“ да се заменят с „4.000 лв.“, ...

Един от опозицията: Райхсмарки!

Днию Тодоров (з): ... а в чл. 37 думите „30 лв. златни“ да се заменят с „3.000 лв.“.

Освен това, както казах преди малко, стават и безброй много имитации и подправки, служат си с чужди марки, правят знак, за да продават известно производство под форма и значение на нещо друго, което е признато, както например нашата опозиция открива един белег и знак на Земеделския съюз, за да го носи в своите тъмни реакционни попълзновения и намерения с реакцията и фалшизма против народа. (Ръкоплекания от мнозинството) Такива сте вие. Огледайте се и се вижте! (Възражения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Кочо Бонев (ЗНП): Днию Тодоров! Кажки как ...

Днию Тодоров (з): Кажки ти по Новоагорско как чия роговете. (Смях и ръкоплекания от мнозинството)

Кочо Бонев (ЗНП): (Възразява нещо)

Днию Тодоров (з): За боя ако разправяш, то е друга работа. Кочо Бонев писа в неговото „Знаме“, че съм бил побойник.

Кочо Бонев (ЗНП): (Възразява нещо)

Днию Тодоров (з): Никога срещу Гемето не е имало друг претендент, освен Кочо Петков. Кочо Петков унищожи Гемето, за да остане сам. И той вече не представлява никого друго, освен себе си — Никола Петков! (Ръкоплекания от мнозинството)

Кочо Бонев (ЗНП): Ти си един търкал! Мошеник!

Днию Тодоров (з): Ти приличаш на един морж, който вдига крилата нагоре, сваля ги, скочи, стане, ляга, търкаля се. Това е твоята работа. (Ръкоплекания и смях сред мнозинството)

Кочо Бонев (ЗНП): Подлец!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Днию Тодоров (з): Г-жи и г-да народни представители! За нарушенията, които са предвидени...

Кочо Бонев (ЗНП): (Възразява нещо)

Днию Тодоров (з): Ще кажа за рушветата! (Ръкоплекания и смях сред мнозинството)

Г-жи и г-да народни представители! За такива нарушения досега съществуващият закон, до 1930 г., предвиждале съгласно чл. 45 да се плаща от 2.500 лв. до 20.000 лв. Нашата група е напълно съгласна със сега предлаганото изменение, цифрите „2.500 до 20.000“ да се заменят с „5.000 до 100.000“, а цифрата „15.000“ да се замени с „50.000“. Това е много напредък, пред вид на това, че се извличат големи облаги чрез разни нарушения.

Ето защо нашата парламентарна група, на Българския земеделски народен съюз — (Към опозицията) ако не сте чули — ще гласува това изменение на закона без промяна. (Ръкоплекания от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: Които приемат на първо четене законопроекта за изменение на закона за търговските и индустриални марки, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка четвърта от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията

Г-да народни представители! В членове 10 и 18 на наредбата-закон за индустрията, обнародван в „Държавен вестник“, брой 193-27, VIII, 1936 г., са установени таксите, които се плащат за откриване, разширение или преместване на индустриалните заведения, а в членове 59—63 са установени глобите, които се налагат за нарушенията на същата наредба-закон.

Безспорно е, както размерите най-вече на таксите, така и тези на глобите, са съобразени със съществуващите през 1936 г. стопански условия и по-специално с финансовите възможности на индустриалните заведения.

При все това, правят впечатление не само незначителните размери на таксите и глобите, но и обстоятелството, че за някои, и то от най-съществените услуги, каквито се правят на индустриалните заведения, не са предвидени никакви такси, както е случаят с улесненията, които им се правят при придобиване на места по реда на членове 49, 50 и 51 от наредбата-закон.

Размерите на предметните такси и глоби, поставени в рамката на днешните стопански условия, които се характеризират с обезпечеността на лева, са не само незначителни, но те далече не покриват разходите, които прави държавата за издръжката на нейната администрация, ангажирана в обслужване интересите на индустриалните заведения и в определяне размера и събирането на глобите, т. е. налага се, същите да бъдат увеличени.

Индустриалните заведения днес боравят с многократно увеличени капитални и заплащането на глобите по сегашните размери не изисква от тях особени усилия за намирането на необходимите суми, а облагите, които биха извлекли от извършените нарушения, оправдават плащането на глобите.

При това положение, за да се избегнат масовите нарушения на наредбата-закон за индустрията, наложително е да бъдат и по тях съображения увеличени размерите на глобите, като бъдат съобразени с коефициента на поскупването.

Заедно с това, налага се да се предвиди заплащането на такси и в случаите, изброени в настоящите мотиви, тъй като улесненията, които се правят на индустриалните заведения при придобиване на места, са от жизнено за тях значение.

Пред вид горепозложеното, моля, господа народни представители, да разгледате и гласувате предложенния ви законопроект за изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията.

Гр. София, 1946 г.

Министър на индустрията и занаятите: Хр. Лилков

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията

§ 1. В буква „в“ на чл. 10 цифрата „500“ се заменя с „10.000“, а цифрата „200“ се заменя с „5.000.“

§ 2. В алинея първа на чл. 18 цифрата „300“ се заменя с „5.000“, а в збележката към същия член думата „десет“ се заменя с „1.000.“

§ 3. Към чл. 51 се прибавя следната нова алинея:

„Към молбата за отчуждаване място, съгласно членове 49, 50 и 51, се прилага вносен лист за внесена в Българска народна банка полза на държавното съкровище такса в размер на 10.000 лв.; вносната такса не подлежи на връщане и когато искането за отчуждаване не бъде уважено.“

§ 4. В чл. 59:

т.	цифрата	10.000	се заменя с	100.000
т. 1.	„	25.000	„	100.000
т. 2.	„	5.000	„	10.000
т. 3.	„	5.000	„	100.000
т. 4.	„	10.000	„	50.000
т. 5.	„	10.000	„	100.000
т. 6.	„	50.000	„	100.000
т. 7.	„	10.000	„	200.000
т. 8.	„	100.000	„	500.000
т. 9.	„	20.000	„	200.000
т. 10.	„	5.000	„	200.000
т. 11.	„	20.000	„	300.000
т. 12.	„	50.000	„	200.000
т. 13.	„	10.000	„	100.000

§ 5. В чл. 61 цифрата „5.000“ се заменя с „100.000.“

§ 6. В чл. 62, алинея втора, цифрата „500“ се заменя с „5.000.“

Председателстващ Петър Каменов: Има думата изрочният представител д-р Георги Петков.

Д-р Георги Петков (сЛ): (От трибуната) Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Предложеният законопроект за изменение на известни членове и постановления на закона за индустрията е един от няколко представени — някои от които сега тъкмо бяха приети — законопроекти от чисто инфлационен характер. Ето

виждате от самите мотиви на законопроекта, че едно от основните съображения, поради които Министерският съвет внесе тоя законопроект, е обстоятелството, че се констатира какъво лезът е обезценен по отношение неговата покупна сила в 1936 г., когато е гласуван законът за индустрията, респективно 1938 г., когато е приет правилникът за неговото приложение.

Това е едно съображение, което до известна степен опровергава якогашните твърдения на г-на министра на финансите, който някакси поиска да убеди Парламента, че в покупателната сила на българския лев не е станала особено голяма промяна.

Министър д-р Иван Стефанов: Толкова сте разбрали министра на финансите, г-н Петков!

Д-р Георги Петков (СЛ): Но има нещо друго. Ако ние бихме взели пред вид този принцип, това съображение за инфлацията, за обезценяването на лева, което прави безпредметни един малки глоби или такси, ние не можем да си обясним, защо не е приведен един индекс на това обезценяване, за да се мотивира увеличението на таксите и глобите по всички пунктове, които ни се предлагат с този законопроект.

Обърнете внимание, почитаеми г-жи и г-да народни представители, на съотношението между старите такси и глоби и новите и ние ще видим, че тоя индекс варира между 4 и 20 пъти.

Следователно, запитваме се: дали действително авторът на тоя законопроект е излизал предимно от това съображение — обезценяването на лева? Ясно е, че не. Той е имал и някои други съображения, а именно една преценка на извършените услуги. Не говоря тук в момента за престъпления, нарушения и глоби, а за извършени услуги, които авторът на тоя законопроект смята, че не са били достатъчно оценени от закона за индустрията.

В предлаганата нова алинея към чл. 51 от закона се казва: „Към молбата за отчуждаване място — съгласно членове еди кои си — се прилага вносен лист за внесена в Българската народна банка в полза на държавното съкровище такса в размер на 10.000 лв.; внесената такса не подлежи на връщане и когато искането за отчуждаване не бъде уважено.“

Пита се: защо е това положение? Ако ние действително искаме да приложим с това изменение, наред с принципа за инфлацията, и принципа за справедливостта с оглед на съответните извършени услуги, защо когато на един гражданин или индустриалец не сте му свършили съответната услуга, ние ще му задържите тия 10.000 лв.?

Друго. Предполага се, че в предложените увеличения на таксите и глобите за нарушения е имало пред вид принципното съображение за размера на нарушенията. Аз не виждам и тук да е запазен тоя принцип. Нещо повече — съществуващите несъобразности в закона и сега се потвърждават.

Например в п. 9 на чл. 59 в който се говори за нарушение на членове 25 и 26 и по който пункт сега се предлага увеличаване на глобата от 100.000 на 500.000 лв. максимум, е казано: „За неверни означения и надписи върху местните индустриални изделия и представително им като чуждестранни, както и за непоставяне на означения, които се искат от закона и от издадени по него заповеди и шарадби, глобата е от 5.000 до 100.000 лв. съгласно членове 25 и 26.“

А какво се говори в чл. 25? — „Министърът на търговията, промишлеността и труда има право със съответни наредби да задължава фабрикантите на известни произведения да слагат върху тях ясно означение за качеството, за вида и пропорцията на главните съставни материали, както и за марката.“

Вие виждате, уважаеми г-жи и г-да народни представители, че в п. 9 на чл. 59 се визират две неща: първо, опитът да си служите с една фалшива фабрична или чуждестранна марка — това, за което толкова бомбастично се приказваше тук — и, второ, предписанието да се отбелязват качеството и количеството.

Кажете ми: еднакъв ли е резултатът за един търговец или индустриалец, когато не се означава качеството или количеството, както и когато си служи с фалшива марка, за да продаде едно собствено българско производство като руско, или като американско, или какво да е чуждестранно? Ясно — не.

Съображения — ясни. Когато продава българско производство като чуждестранно, той се стреми да реализира една по-голяма печалба чрез качествено фалшифициране външността на дадения продукт. Но представете си, уважаеми г-жи и г-да народни представители, следното. Вие виждате по рафтовете на толкова кооперативни и частни магазини разни пакетирани неща за ядене, подправки и пр. Съгласно чл. 25 Министерството на индустрията предписва, оня, който опакова тия работи, или ги фабрикува, да съответните опаковки да сложи: бруто, тара и нето. Но представете си, че по едно недоглеждане лицето не е сложило брутото, тарата или нетото. Нима последствието трябва да бъдат същите, каквито ще послъ и оня, който си е послужил с едно фалшифициране на външните прояви и форми на качеството и произхода на дадена стока?

Ето, уважаеми г-жи и г-да народни представители, че от каквото и гледище да се погледне, ясно е, че има много несъобразности в тоя законопроект. И от името на нашата парламентарна група...

От мнозинството: Ей-й-й!

Д-р Георги Петков (СЛ): ... аз апелирам...

Един от мнозинството: Коя е тя?

Д-р Георги Петков (СЛ): Не съм длъжен да ви се манифестирам от коя група съм, щом като сте толкова глупави да не знаете. (Ръкоплескания и смях сред опозицията и възгласи „Ей-й-й!“ от мнозинството) Ние правим предложение...

Стоян Попов (к): Кажете: какво получи от консервите за германската армия?

Д-р Георги Петков (СЛ): ... в съответната парламентарна комисия по Министерството на индустрията при разглеждането на тоя законопроект да се поправят тия несъобразности...

Георги Михайлов Добрев (к): Фалшивата марка си ти!

Д-р Георги Петков (СЛ): ... с оглед на принципите,...

Стоян Попов (к): Кажете: какво получи от фабрикантите, за да ги защитава, и колко получи от консервите за германската армия?

Д-р Георги Петков (СЛ): ... които законопроекта иска да въведе и за които е реч в мотивите на законопроекта. (Ръкоплескания от опозицията)

Яня Янев (к): Кажете за консервите!

Председателстващ Петър Каменов: Има думата г-н министърът на индустрията и занаятите.

Министър Христо Лилков: (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Г-жи и г-да народни представители! Аз искам да вирам, че няма критика, която се прави тук, има за цел истинна да поправи неща и да коригира онова, което не е донесло така, както изискват интересите на страната. Аз искам да вирам, че не е критика, която се прави на предложението законопроект, се цели именно да се поправят някакви грешки. Обаче аз не мога да намеря и не чух точно в какво се състои това, което е несъобразно, което е непълно, за да можем да го поправим. И аз ще се спра подробно на изказаното, за да убеди, мисля, народните представители, че действително не се указа къде е грешката.

И-й-напред се тръгна от мотивите на законопроекта и се каза, че мотивите му били тези: да се поправи или само да се изравни индексът на поскъпването, като с това се искаше да се направи даже стрела, с която да се удари министърът на финансите, който бил казал, че левът не бил обезценен.

Този аргумент можеше да има място, ако не бяха разсъжденията, които дойдоха след това, ако след това не се каза, че не се вървяло постепенно с един коефициент на поскъпване, а се вървяло по един друг принцип. Явно е следователно, че или се е вървяло по някаква друг принцип, а не по коефициента на поскъпването и следователно това увеличение не показва никакво обезценяване на лева, или с второто. И затова аз мисля, че наистина трябва да се изясним пред Народното събрание, кои са мотивите, които са легнали в основата на законопроекта.

Аз съм длъжен да заявя, че наистина това изменение на стопанското положение от времето, когато е гласуван законът досега указва влияние, за да увеличим цифрите. Но това не е единственият мотив и това не е указание за някакъв коефициент на обезценяване на лева. Мотивите, които са легнали в основата на законопроекта, са прямо политически мотиви. Прямо политически мотиви са: когато се заплащат известни услуги на държавата от гражданите, търси се размерът на тези услуги, какви разходи се правят от държавата, и най-важно — с оглед на сегашното стопанско положение, на особената структура на стопанството — как се понася от отделения гражданин плащането на тия услуги. Ако някогашната структура на нашата индустрия беше такава, че известен процент от състоянието на гражданина, платен на държавата, се отразяваше по един начин, сегашната структура е друга, и следователно плащането трябва да става по друг начин. Това са мотивите, които са легнали в основите на законопроекта, когато става въпрос за плащане на услуги и пр.

Но когато става въпрос за плащане на глоба, там работата е свършено друга. Целта на законопроекта е: първо, да накаже оня, който не изпълни разпоредбата на закона, и, второ, да действа устрашавашо за всички онези, които за в бъдеще биха нарушили закона, да знаят, какви последици ще настъпят за тях. Като имате пред вид отношението сега към парите, като имате пред вид особената техника на подхождане към нещата, вие ще се съгласите, че при сегашния размер на глобите един гражданин често пъти има интерес да наруши закона и да плати тези глоби, за да извлече много по-голяма полза. Следователно тази цел, която се има пред вид в закона, а именно, да действа предпазно, да действа устрашавашо, за да не се нарушава законът, не само че няма да бъде постигната, но ще има поощрение за нарушаване на закона. И затова когато изработвахме законопроекта, ние взехме под съображение доколко различните нарушения ползват гражданите, какви ползи ще имат от тях, доколко гражданите ще имат интерес да нарушат закона или няма да имат интерес и според това предвидехме по-големи или по-малки глоби, за да можем наистина да постигнем целите на закона — да действа устрашавашо за всички онези, които го нарушават.

Сега тук се направи специално една критика по отношение на новата алинея, която се постави с параграф 3 в чл. 51 на закона. В тая нова алинея е казано, че когато се подава молба за отчуждаване на място за индустриална цел, молбата трябва да бъде придружена с вносен лист за внесена 10.000 лв. в Българска на-

родна банка, и тогава може да бъде разглеждана молбата. Досега такива изисквания на закона нямаше. И понеже във втората алинея е казано, че „ако молбата не бъде удовлетворена, сумата не се връща“, прави се алузия и се казва: вие нащо не направите по отношение на нас, защото ни вземате 10.000 лв. Най-напред аз мисля, че ние сме плащали тук две неща. Тези 10.000 лв. не се плащат за това, че ще ви дадем място. Вие мястото ще си го купите по съответната оценка. Тези 10.000 лв. се внасят най-напред за това, защото вие ще заангажирате държавната администрация със специална комисия да ходи да преглежда, да отива на самото място и т. н. Вие следователно за ваш личен интерес ангажирате дейността на държавната администрация и вие трябва да заплатите поне част от тези разходи.

Един от опозицията: Извинете, г-н министре! Ще получи, значи, вашата услуга, услугата на държавата.

Министър Христо Лидков: Чакайте. Свикнете поне един път да се изслушваме. Защо да се дразним? Ще ви дам възможност, после да се изкажете. — Но това не е единствената причина, да не се връща сумата. Причината е и друга. Трябва да знаете, че законът, за да може да поощри, да подпомогне и да насърчи индустриалното строителство, позволява по една много съкратена процедура да се отчуждават имоти за нуждите на индустриалните предприятия. Във всеки случай с този закон се злоупотребява толкова много, че трябва по някакъв начин това да се ограничи. Хората всеки ден ще подават заявления, ако няма никакво заплашване на таксите, ще искат да разкърват администрацията да отива да отчуждава места. Вие трябва да знаете, че има чудовищни неща. Просто човек, който не е виждал в тази работа, би се ужасил от работите, които се искат. Искат да се отчужди например фабриката на осясада му, а там е застроено, там има комин, има индустриално производство. А той казва: за целите на моята индустрия трябва да се отчужди това място или за целите на моята индустрия трябва да се закрие този канал. Просто чудовищни неща! Когато искането е добросъвестно, то трябва да бъде обсъдено и може да бъде удовлетворено. Често пъти с това се създава чисто и просто игра или шикания на съседа, или просто от маниячество, че трябва да търся някакво разширение на моята индустрия, защото неговата индустрия ще става много голяма. Е, сега не ситите ли, че за авторитета на държавната власт трябва да бъдат поне донякъде ограничени тези възможности, като това лице, което си позволи лудост да проявява своята мания, заплати за това тези 10.000 лв.? Това е едно от съображенията, които са легнали в основата на закона.

Аз бих искал тук да чуя една критика, която бих приел с голямо удоволствие. Ще се спра специално на п. 9, където е казано, че сумата 100.000 лв. става 500.000 лв., което значи, че максималният размер на глобата, който е бил 100.000 лв., сега става 500.000 лв. Не се прави възбуждение, че става 500.000 лв., а се казва: понеже в този член на закона е казано, че се наказват със същото наказание и тези, които заличават, марките, значи които присвояват чужди марки, и тези, които по чл. 25 на закона за индустрията са забравяли, както там се говори, по небрежност да поставят съответните етикети за цените — аз не знам защо те постоянно забравят да поставят етикети за цените, но може да бъде и по небрежност — защо ще бъде същата глоба? Най-напред не би могло да се прави възбуждение по отношение на сегашния законопроект. Би могло да се прави възбуждение по отношение на стария закон, защото там е предвидено същото положение. Но и там не може да се направи това възбуждение, защото там е гурена една амплитуда от 2.000 до 500.000 лв., като се казва, че злонамерените и злокачествените, които проявяват упорита зла воля при нарушенията, ще ги наказваме с тежка глоба, а тези, които проявяват небрежност, които проявяват лека вина, които проявяват една недобросъвестност, ще ги наказваме с най-малката. Ето следователно това, от което вие се страхувате — че ще наказвам с еднакво наказание тези, които имат малко вина, и тези, които имат по-тежка вина — не съществува. То е предвидено още от началото в закона. Не виждам никъде другаде някаква несъобразност.

Заявявам от това място, че с удоволствие ще изслушам всички онези сериозни, искрени, добронамерени критики, които биха се изразили. Аз също заявявам, че наистина в тази таблица не е прокаран никакъв индекс; там ние не сме казали, че левът е с толкова и толкова обезценен. Ние вървим напред да действваме устраниващо на тези, които имат за цел да нарушават закона, и в зависимост от това, там където може да се прояви по-упорита, по-тежка зла воля, ние сме турили по-тежко наказание и коефициентът на увеличението е по-голям, а там където не се проявява такава воля, ние сме турили по-малък коефициент. Целта е следователно не да посочим колко е обезценен левът, а целта е да постигнем един практически резултат, законът да бъде прилаган и услугите, които се дават, да бъдат заплащани, доколкото може, съразмерно и справедливо.

Аз мисля, че българската индустрия не може да се оплаква от това. Аз мисля, че българската индустрия трябва да се радва от това, затуй защото, като казвам българска индустрия, аз казвам за тях, които с добросъвестни, които не са си поставили за цел да нарушават закона. Тези таблици следователно са за онези, които са злочестивци, които биха нарушавали закона. (Ръкоплескания от мнозинството) Тази таблица няма да бъде приложена никога по отношение на онези, които няма да нарушат закона. А добросъвестните не нарушават закона. (Ръкоплескание от мнозинството)

Аз моля прочее, законопроектът да бъде гласуван на първо четене. Но ако в комисията се направят предложения, които, намирам за уместни, аз съм се съгласил да бъдат приети. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: Моля г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроект за изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Преминваме към точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроект за допълнение на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроект за допълнение на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г.

Г-да народни представители! 1. Големият брой случаи, за които се прилага законът за амнистията, прави възможно допускането на грешки при прилагането му. Въпросът за приложението на закона за амнистията е от публичен ред и затова ще трябва да се даде възможност на съдилищата винаги да поправят съдебните актове, с които този закон е бил погрешно приложен. Наличието на един възел в законна сила съдебен акт не трябва да съставлява пречка, за да се поправи допуснатата грешка. Предложеното допълнение към закона цели да даде тази процесуална възможност на съдилищата.

2. По силата на чл. 2-а от наредбата-закон за изменение и допълнение на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г. продажбите на недвижими имоти, извършени за събиране на глоби, наложени по закона за защита на държавата, се обезсилват.

Тази разпоредба е напълно оправдана за случаите, когато са осъдени лица, които са се борили в миналото редом със свободлюбивите народи срещу фашистката власт.

Тя обаче е неоправдана за ония случаи, при които осъдените лица са проповядвали бунтове във войската и са подбуждали войници да преминават в редовете на чужда армия, която не е взела никакво действително участие във военни действия изобщо против Германия.

В такъв смисъл е предложеното допълнение на казаната закон.

Като ми излагам горното, моля, г-да народни представители, да обсъдите предложенния законопроект и, ако го одобрите, да го приемете и гласувате.

Гр. София, 11 декември 1946 г.

Министър на правосъдието: Ради Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г.

§ 1. Към чл. 1 се прибавя следната нова алинея:

„Съдилищата изменят установените от тях съдебни актове (определения, присъди и решения), когато с тях е погрешно приложен този закон.“

§ 2. Към чл. 2-а, алинея първа, се прибавя следната забележка:

„Разпоредбата на тази алинея не се отнася до продажби, извършени за събиране на глоби, наложени на лица, осъдени за подбуждане към бунт във войската и за преминаване на войници към армията на чужда държава, която фактически не е водила военни действия срещу Германия.“

Председателстващ Петър Камков: Има думата г-н министър на правосъдието.

Министър Ради Найденов: Г-да народни представители! При печатането на законопроект в Държавната печатница е допусната една граматическа грешка, която изменява съществено целия смисъл на § 2, а именно, там където се казва: „Разпоредбата на тази алинея не се отнася до продажби, извършени за събиране на глоби, наложени на лица, осъдени за подбуждане към бунт във войската и за преминаване на войници към армията“ и пр. съюзът „и“ след „войската“ е поставен погрешно; вместо „и“ трябва да се постави запетая. По този начин цялата алинея ще се отнася само за лицата, които са осъдени за подбуждане към бунт във войската, за преминаване към армията на чужда държава и пр., а не и за друга категория войници, които са се бунтували по друг повод във войската. В този смисъл моля да се приеме, че е представен законопроектът.

Председателстващ Петър Каменов: Която приема граматическата поправка, предложена от г-н министър на правосъдието, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народният представител Петър Братков.

Петър Братков (СЛ): (От трибуната) Уважаеми г-жи и г-да народни представители! С предложенния законопроект от г-н министър на правосъдието да бъде прибавена една нова алинея към чл. 1 от наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г., се създава един много опасен прецедент в нашето правосъдно дело. Мотивът, по който се иска това допълнение на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г., е, че поради големия брой случаи, до които се отнася наредбата-закон за амнистия, съдилищата са допуснали известни грешки при приложението на закона и не бивало вследствие само на това, че решенията, определения или присъдите на съдилищата са влезли в законна сила, това да бъде пречка за изправяне на тези грешки, допуснати при приложението на закона.

Г-да и г-жи народни представители! Вярно е, че при приложението на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г. възникват на особени събития и на особени исторически мо-

мент, който изживява нацията (срещу приложението на закона стана прибрано, в смисъл, че всички политзатворници, всички борци срещу фашизма, които очакваха всеки момент своето освобождение, преди още да се получат съответните разпореджения от надлежните съдебни власти някъде чушиха вратите на затворите и излязоха на свобода. (Възгласа от мнозинството) Много прилично и много основателно. Но може би в този исторически момент да се е възползвал някой от постановленията на закона за амнистията, без фактически с разпоредбите на закона да е засегнато неговото действие.

Но оттогава досега са се изминали повече от две и половина години. Тия случаи са консумирани, те са ликвидирани, съответните съдилища са държали свои присъди, определения и решения по тия случаи. Самият закон за защита на държавата, по повод и във връзка с който се издаде амнистията, е отменен като един фашистки закон. Не възкресяваме ли ние в същност постановленията на този закон отново, искайки пререщаване на всички случаи, или на тия случаи, при които е допусната погрешка при приложението на закона за амнистията?

Второ, г-да народни представители! Някога големият брой случаи при приложенията на един закон не може да служи като повод за отмяна на влезлите в законна сила актове. Законът за амнистията от 8 септември 1944 г. действително засяга един голям брой политически борци в България, които се борила срещу фашизма, но все пак този брой на засегнатите от закона за амнистията лица е сравнително ограничен в сравнение с ония случаи, при които издаде закони, които засягат буквално целия български народ, всички хора в техните правни отношения. И следователно големият брой случаи сам по себе си не може да служи като основание за пререщаване на тия случаи, когато е допусната някаква грешка.

Най-после, г-н министърът на правосъдието беше длъжен в мотивите да изтъкне, какви груби случаи на грешки има допуснати при приложението на закона за амнистията от 8 септември 1944 г., които му дават основание да иска изправлението на тия грешки чрез едно специално постановление, каквото иска да се въведе чрез това допълнение на закона за амнистията от 8 септември 1944 г. Такива случаи не се посочват конкретно, както да кажем, в другия му законопроект за собствеността, имуществата и сервитутите, допуснати от съдилищата.

Но аз смятам, г-да и г-жи народни представители, че по този път на отмяна на влезли в сила законни съдебни актове се създават много опасни прецеденти. С закона за изкупуване на елър земеделски инвентар изрично се отменяват решения на Върховния касационен съд, където хората са подирили защитата на своите законни права. С този законопроект ние също въвеждаме в правило отмяната на влезли в законна сила съдебни актове. Въпреки по този път, ние ще убием доверието на народа, правното чувство на народа в съдебната власт и в нейните актове.

Ето защо аз считам, и парламентарната група, от която изхождам, счита, ...

От мнозинството: От коя група изхождате?

Петър Братков (сЛ): Аз изхождам от парламентарната група на Работническата социалдемократическа партия (обединена), шом се толкова интересувате. — ... че не бива по този път, с такива закони, създадени ad hoc, специално за дадени случаи, да се поддържа авторитетът, силата и значението на съдебните актове. Но аз подготвям, че с това изменение, г-да народни представители, се целят тясно партийни и партизански интереси.

От мнозинството: А-а-а!

Петър Братков (сЛ): Имаше такъв пишманлък. Има хора, възползували се от закона за амнистията от 8 септември 1944 г., които ние искате да върнете отново в затворите. Кои са и какви са, нека ги каже г-н министърът. Вие ги търяхте, докато ви бяха другари в борбата, но сега, когато по един или по други съображения те са отделени от нас, аз подготвям, че ние искате да ги върнете отново в затворите, за да изтърпят санкциите на един фашистки закон, какъвто е законът за защита на държавата.

Райко Дамянов (к): Невъзможно хора няма да влязат в затворите.

Вълко Червенков (к): Убийците на шуменските курсисти.

Петър Братков (сЛ): Що се отнася до § 2 на законопроекта, аз по него няма да направя никакви забележки.

Г-да народни представители! Аз ви моля да не се съгласявате с този законопроект, така както е предложен от г-на министра на правосъдието, защото той преследва партизански цели и защото създава много опасен прецедент. И без друго много нещо се направи в България, за да падне авторитетът на съдебната власт. Недейте да правите и това, което сега се предлага с този законопроект.

Нашата парламентарна група няма да гласува този законопроект. (Ръкопляскания от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Ефрем Митев.

Ефрем Митев (с): (От трибуната) Уважаеми народни представители и представители! Законопроектът за изменение на закона за амнистията от 8 септември 1944 г. е внесен даже с малко закъснение. Предиговореният трябваше да обясни пред почитаемото Събра-

ние, когато един наказателен съд, даже и касационен, е извършил една грешка, по кой начин според наказателната процедура може да се поправи тази грешка.

Спас Найденов (зНП): Преглед на решенията, на присъдите.

Ефрем Митев (с): На какво основание?

Спас Найденов (зНП): Новооткрити обстоятелства.

Ефрем Митев (с): Няма новооткрити обстоятелства, няма лъжесвидетелствуваше, няма фалшификация, няма нито един от тези пунктове, изброени в чл. 587 от закона за наказателната процедура. Но все пак има грешка на съда. И вие сега ще видите, че има грешка.

Един от мнозинството: Кой ще оправи тази грешка?

Петко Стоянов (нез): По-добре е една грешка, отколкото унищожение на целия закон.

Ефрем Митев (с): Чакайте малко, ще видите какви грешки има. През 1934—1935 г. в гр. Шумен военни фашизирани власти отлячат 4 души курсисти, мирни граждани, невинни в нищо.

Петко Стоянов (нез): Много има.

Ефрем Митев (с): За многото не знаем, ние говорим за тези 4 души. Никаква вина. Поне да бяха скроили един процес, за да се види, че са комплотирали срещу държавата, че са били висшестепенни и в едно преследване, гонене, съпротивлявайки се, са ги избияли. Забеляждат ги в казармата, за съжаление народна казарма, българска казарма, и български офицери убиват 4 души курсисти — двама курсисти и две курсистки — без никаква вина.

Един от опозицията: През блоковото управление.

Ефрем Митев (с): Няма значение кога. Преди 9 септември, казвам аз. Убийците на тези хора в онова време не се откриха, не се измержиха, не се изтеха кои са. Официалните власти не ги знаеха, защото не искаха да ги узнаят, а народът знаеше кои са убийците. След 9 септември настъпва едно ремонтиране из основа на всички понятия в нашата страна и се потърси отговорност за това злодеяние, извършено преди 9 септември — през 1934—1935 г. — и се посочиха физическите убийци на тези хора, и Шуменският областен съд ги осъди.

Един от мнозинството: И са свободни сега.

Ефрем Митев (с): Моля Ви се, ще дойда до това. — Дохожда делото във Върховния касационен съд или във Военния касационен съд, и той, по силата на една старовремска формалистична логика, казва, че тези хора са били амнистирани и ги пуска на свобода. Можете ли да си представите, уважаеми народни представители, и представители, каква провокация за родителите и близките на тези убити, честни и почтени прогресивни граждани на тази страна, е от един Върховен касационен съд у нас? И няма кой да коригира това безправие. Ето сега, Върховният касационен съд, след като се убеди, че е направил една грешка, след като му дадем законна възможност, по силата на тази алинея, да съзре, че е направена една грешка, ще може да отмени този акт, и тези убийци ще влязат в затвора. Кой ще плаче за тези убийци?

Един от мнозинството: Ето кой. (Сочи опозицията)

Ефрем Митев (с): Другари! Аз смятам, че това е един случай едно. Няма в нашата правна история по-голям скандал от този, и аз не допускам, че някой ще стане в този момент да се противопостави, макар че тези хора могат да държат на старовремската принцип "да бъде правото, ако ще целият свят да загине." (Възгласа от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Ефрем Митев (с): На тази ли максима стоят вие? Да бъде правото, значи, формалното право да бъде и да се избягва 100, 200, 500 души? Не. Ние искаме, както в живота се прокарва един принцип — изкуството за живота, така да бъде и правото за живота, а не правото за себе си. (Ръкопляскания от мнозинството) И затова с първата алинея се дава тази възможност, всеки съд, когато няма други законни основания и види, че общественото мнение негоднува и че е извършено нещо, което излага престижа му — именно тогава се излага престижът на Върховния касационен съд, когато извърши един акт, който го злепоставя пред народа — този съд да има възможност чрез този текст да си коригира грешката. Не е вярно, че в основата на това има някакви партийни, партизански полъзновения и стремежи. Защо? Кога, в кой случай съдът ще каже, че има грешка?

Иван Копринков (сЛ): Г-н Митев! Съдът няма да приложи този закон за вашия случай, защото няма никаква правна грешка.

Ефрем Митев (с): Ще видим после.

Втората алинея. Законът за амнистията е дал закрила на всички осъдени по закона за защита на държавата. Добре, но е съден по закона за защита на държавата и един човек, който, макар да е провинен по закона за защита на държавата, не е такъв,

прогресивен борец, но обратното, подбуждал войниците да избягат в една чужда държава, с фашистки стремления, да се подпомогне реставрацията на фашизма. Значи, този човек, на когото държавата с фискалните си постановления е продала имотите и го е засегнала и тези имоти даже са отишли, разпродадени чрез публичен ярг, у отделни лица, по силата на закона за амнистията от 8 септември 1944 г., иска сега да реваншира, да си вземе обратно имотите. За награда на това ли, че е искал да разлага авторитета на нашата армия в едно време, когато тя е трябвало да бъде полезна на нашата държава? Ето това е съображението за § 2 на предлагания законопроект. И аз смятам, уважаеми народни представители и представители, че няма абсолютно никаква сянка от съмнение в случая. И вие (Сочи опозицията) — както много пъти и по всички постановления, които се издават, подозирате, например, че министърът на финансите внася тук нещо с еди-каква си цел, че не е дадена точно целта — и тук подозирате някаква цел, която не се казва. Ще бъдем живи, след един месец, след два месеца, след година, вие ще видите и тогава ще кажете: „Ето, видите ли, ние от тази трибуна предрикохме това — ето рушветът, ето далаверата, ето корупцията.“ Тогава ще ни убедите, и ние ще се съгласим с вас. Но да се подозира, че във всяко предложение на Министерския съвет се крие нещо, това е много казано. И аз смятам, че опозиционната критика, така да се каже, губи всякакъв смисъл. Защото все може на известно становище да се противопостави противно становище, това е допустимо, но във всичко да се подозира днешната отечественофронтowska власт, това е пресилено. И аз моля народните представители да не вземат това под внимание. Аз вземам най-леката форма, не че е поръчано, не че е заповядано, но че по собствен почин някой подозира нещо. Право казаха оттук (Сочи министерската маса), че тук имате една народна власт. Вие може в много пунктове да не одобрявате нейните действия, но трябва да знаете едно, че тази народна власт е свързана кръвно с българския народ, и нейната измяна най-напред ще я почувства българският народ. (Ръкоплескание от мнозинството) Няма да го позволим ние. И бъдете уверени, че сакритиката, самонаблюдението в Отечественния фронт е толкова силно, че когато вие подхвърлите някакво обвинение тук за нещо, което е станало, вие го подхвърляте на третия или на четвъртия месец, след като са взети всички мерки да се избягват нередни работи, които има в Отечественния фронт. (Ръкоплескание от мнозинството)

Уважаеми народни представители и представители! Отечественният фронт, противно на всички досегашни власти в нашата страна, всякога искрено, ясно и открито прави правителствена декларация — не говори само за проектите си, но: ето грешки, които са направени, ето това ще коригираме. Преди две вечери присъствах на отчитането на трудовата повинност: извършено това, това, това; през тази година извършени тези и тези грешки. А вие не сте ги казали още. Ние си ги казахме тези грешки, защото животът е учител, и той учи и отечественофронтowska власт, която е комплекс увана от хора, които не са управлявали 20—30—50 години и които желаят действително да бъдат в услуга на интересите на българския народ.

Аз тъй схващам, че е и с този законопроект. Но не само това трябва, г-да народни представители. Това е малко. В правопаздаването на нашата страна от 20 години са натрупали такива несправди, че ще ви настръхнат косите, ако ги видите. Има много гражданци от съговористко време, от народно-блоково време, от фашистко време осъдени с присъди, които са издавани чрез внушение на разни хора отъви съдебната зала и отъви съвещателната стая, които граждани просто ще пропуснат известни срокове, за да запазят своите права. И ако тук не може, предстоящо е изменението на наказателната процедура, и ние ще искаме, там да се намерят начини за ревиизиране редица наказателни дела, в които са участвували съдени-фашисти, които са слушали външни фактори и никаква гихна съвест не е мотивирала съдебните им актове. За тия съдебни актове трябва да се намери възможност, да потърсят удовлетворение всички хора, които са гонени, затова, че са мислили, че са имали някои идеи без да са извършили престъпление — само по този повод.

Един от мнозинството: Такива съдии трябва да влязат в затвора.

Ефрем Митев (с): Преди всичко тия съдии, г-да народни представители, бяха уволнени като фашисти. Те са извън съдебната иерархия, обаче това, което са направила — пакостта, тя си стои в живота.

Има отчетници-касиери на кооперации. Нямаше как да ги гонят по друг начин. Скроят им една ревизия. Дойде инспекторът, започва и казва: „Ти си дължен да платиш на кооперацията 300.000 лв.“ Откъде ще вземе тия пари? Вкарат го в затвора, осъдят го, лежи в затвора, излежава наказанието си и сега Върховната сметна палата казва с едно решение, че този човек няма нищо да дължи на тая кооператива. Касационният съд казва, че решението на Върховната сметна палата няма абсолютно никакво значение за наказателното преследване на този човек. Човекът е лишен от права, търпял наказание и сега за глобите и гражданския иск ще му издадат имота, без да е виновен. Какво е това формално право? Докога ще го търпим ние, г-да народни представители и представители? Ще трябва да се разбере, че никой не желае с това или с друго, което предлагаме — изменението в наказателната процедура, да се създаде четвърта съдебна инстанция или да се наруши устойчивостта на съдебните актове. Устойчивостта на съдебните актове ще има тогава, когато тия актове ще бъдат издадени в името на една обективна справедливост, проектирувана не само от субективната съвест на съдията, но и от цялата народна съвест, какъвто се предполага, че ще има народното правосъдие в народната република.

Един от опозицията: А. предполага!

Ефрем Митев (с): Предполага, разбира се, защото сега правим конституция и ще нагодим всички закони в духа на тая конституция. И тогава ще очакваме пълнокръвно народно правораздаване.

С тия разсъждения, г-да народни представители, аз заявявам, че нашата парламентарна група, на Работническата социалдемократическа партия, ще гласува този законопроект, и моля всички да го гласуват като един справедлив законопроект.

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народния представител д-р Иван Пашов.

Д-р Иван Пашов (к): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескание от мнозинството) Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Както чухте от докладчика и от преждеговорещите, поставен е на разглеждане един законопроект, с който се цели допълнението на закона за амнистията от 8 септември 1944 г. В мотивите на законопроекта е казано съвършено ясно, защо именно се иска това допълнение да бъде направено от Великото народно събрание. И смятам, че няма нищо особено, което би могло да се прибави към това.

И аз, право да си кажа, нямах намерение да вземам думата да занимавам почитаемото Народно събрание с това, ако не бе излязъл тук на трибуната един представител на опозицията да се противопостави на това допълнение на закона за амнистията от 8 септември 1944 г.

Народният представител Ефрем Митев тук обясни, какво е накарало министъра на правосъдието да внесе тоя законопроект. Аз обаче смятам за нужно да кажа, че законите за амнистията и тяхното приложение вобщие са от публичен ред. Като погледнем нашата политическа история, в свободното съществуване на нашата страна, тя има повече от 35 закони, постановления и решения, дадени за амнистия. Винаги, когато се е прилагал закон за амнистия, са се допускали грешки. Обаче съдилищата нямат процесуална възможност да поправят тия грешки. И позволете ми да ви кажа, че с закона за амнистията от 1932 г. се извършиха такива грешки и се получи една бъркотия. Военните съдилища го тълкуват и прилагат по един начин, гражданските съдилища го тълкуват и прилагат по друг начин. И какво се получи? За едно и също престъпно деяние или за едни и същи престъпни деяния едни бяха амнистирани и освободени, а други останаха да изтърпяват своето наказание чак до 12, 13 и 14 години. Но съдилищата не могат да оправят тия грешки.

При приложението на закона за амнистията от 8 септември 1944 г. също така, както се казва в мотивите на законопроекта, са направени грешки и съдилищата не могат да ги поправят сами.

Ето тук народният представител Ефрем Митев ви посочи един пример. Позволете и на мене да се спра само с няколко думи върху него. В пролетта на 1933 г. четирма души курсисти от Педагогическия институт в Шумен — двама курсисти и две курсистки — чрез един подставен нагласен провокатор ефрейтор са изведени от града Шумен към известната местност, наречена „Къшкветец“. Там офицери и подофицери ги арестуват, отвлечат ги на така наречения Ичлов баир, държат ги в едно помещение, събличат ги съвършено голи. Един от тях с кабрюлет отива в града, в казармата да вземе инструменти — лопати, мотики, кирки и въжя. Връща се на Ичлов баир. Започват нечувани мъчения. След като ги измъчват, изтегляват, най-сетне едни по едни ги отвлечат в христалака с вързани назад ръце и ги заставят да легнат по очите си. Палачът стъпва на гърба му, хвърля му примката на врата и опъва дотогава, докогато го обеси или одуши. Тия зверове-палачи останаха неоткрити. Едва след 9 септември те бяха разкрити, и военният съд в Шумен ги съди и издаде осъдителни присъди. И да не мислите, че присъдата е толкова строга и тежка? Няма смъртна присъда. Осъдени са на 10 или 12 години строг тъмничен затвор. Обаче какво става? Дават касационна жалба, която постъпва във Военния касационен съд. Подават и молба. Искат приложението на закона за амнистията от 8 септември 1944 г. А в този закон, като се казва деянията по кои закони се амнистират, в т. 12 от чл. 1 се казва така: „Чл. 234 от закона за военните сили, както и всички престъпни деяния, предвидени в наказателния закон, военно-наказателния наредба-закон или в други закони, ако са извършени във връзка или с цел да се осъществи или улесни, или предотврати извършването на престъпни деяния по посочените в точки 1 и 2 закони.“ А посочените в точки 1 и 2 закони са: законът за защита на държавата и законът за защита на нацията.

Военният касационен съд, като се казвал в този текст на тази точка, казва: тия хора са извършили това престъпно деяние по закон за защита на държавата, за да предотвратят едно престъпление, което евентуално жертвите биха извършили! (Оживление!) Г-жи и г-да народни представители! Едва ли нийде в света би се намерил един юрист не, а един разумен човек, който да се съгласи с таква едно тълкуване на този текст от закона. Хвърнал жертвата, която вече е обезоръжена, арестувана, задържана и ще я убият, за да не би никога наново да извърши някакво престъпно деяние, предвидено в закона за защита на държавата!

Един от мнозинството: Това е инквизиция!

Д-р Иван Пашов (к): Тази логика къде отива? И сега г-н Братков пиедиря — не иска открито да го каже — че тук имало партиен шиманлък! (Смях сред мнозинството) Навярно вие, г-да от болшинството сте се попишманили, че някъде някой ваш политически приятел, партиец или кой знае какъв някакъв противник се е възползувал от закона и се е промъкнал да бъде амнистиран. (Оживление сред мнозинството) С право, значи, обществото

народът, както в Шумен, така и другаде в цялата страна, се възмущава от това, че действително в нашата страна няма правосъдие, щом като законът така именно се тълкува и прилага!

Уважаеми г-жи и г-да народни представители! По това определение на Военния касационен съд трябва да се занимава и Върховният касационен съд и в общо събрание той даде тълкуване, че приложенето на закона, така както то е извършено от Военния касационен съд, е неправилно. Не може този текст от закона да се приложи и към авторите на това престъпно деяние.

Военният касационен съд, обаче, казва: „Ние нямаме вече процесуална възможност да оправим тази грешка.“ (Ожидание) Пита се тогава: може ли Народното събрание да бъде чуждо на това и да не помогне за оправянето на такива именно грешки? Може ли сега да се намери един народен представител, който не би дигнал ръка...

От мнозинството: О-о-о! Има, има!

Д-р Иван Пашов (к): ... за това допълнение на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г., о което се цели да бъде поправена една грешка на съда?

Иван Коприков (ЗНП): Кажете го, че е за този случай, и цялото Народно събрание ще гласува.

Д-р Иван Пашов (к): Това е главният мотив, г-да народни представители.

Иван Коприков (ЗНП): Но трябва да се знае.

Д-р Иван Пашов (к): Това е то.

Кочо Бонев (ЗНП): Аз не ви вярвам.

Д-р Иван Пашов (к): Вие можете да не ми вярвате, не е задължително да ми вярвате. (Възгласения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Д-р Иван Пашов (к): Но ако Вие сте честен човек, идете във Военния касационен съд, идете и във Върховния касационен съд и проверете, вижте делото какво е! (Възгласения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Д-р Иван Пашов (к): Второто допълнение, уважаеми г-жи и г-да народни представители, се отнася към чл. 2-а от закона. И там има допусната грешка. Осъден е един по закона за защита на държавата, но е осъден за шпионаж в полза на чужда държава; осъден е затова, че е подбуждал български войници да се прехвърлят на чужда територия и да действуват срещу нашата родина!

Един от опозицията: Кога?

Д-р Иван Пашов (к): Преди 9 септември. Аз имам извлечение и от присъдата тук. Обаче, след създаването на закона за амнистията от 8 септември 1944 г., на ония, които са съдени, осъдени и екзекутирани, имотите се конфискуват и държавата ги изважда на публичен търг, продава ги и трети добросъвестни, бедни отделивши от залъка си лица — антифашисти, ги купуват.

По силата на другото изменение, което стана, тия имоти трябва да бъдат върнати на наследниците на ония, които са действували във вреда на нашата родина! Пита се сега: може ли ние да допуснем, щото наследниците на тия лица, които не са били, както колегата Ефрем Митев каза, антифашисти, но са били фашисти и врагове на своята държава и са действували срещу нея; които са се възползвали от другото изменение на закона само затова, че са били осъдени по закона за защита на държавата, наследниците на тия лица, казвам, да бъдат облагодетелствувани и да си възвърнат имотите?

Аз смятам, че и в този случай вие, г-да от опозицията, бихте се позанимвали, дали да вдигнете ръка. Ако не бихте вдигнали ръка, народът ще види, чии интереси вие защитавате и кого представлявате в Народното събрание.

Никола Петков (ЗНП): Вие знаете, че ще се гласува за пръв случай. Защо издигате сега този зов, защо правите сега това? Ние сме се осведомили предварително от министъра на правосъдието. Защо говорите сега така?

Д-р Иван Пашов (к): Ще ви видим, дали сте съгласни. Ще ви видим сега.

Иван Коприков (ЗНП): Г-н Пашов! По жертвите в Шумен сме съгласни.

Д-р Иван Пашов (к): Сега ще бъде поставен на гласуване законопроектът и ще ви видим!

Никола Петков (ЗНП): Вие го знаете. Защо влагате сега тия думи? (Оживление сред мнозинството)

Д-р Иван Пашов (к): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! След тия няколко думи аз заявявам от името на нашата парламентарна група на Българската работническа партия — комунисти, че ние ще гласуваме по принцип законопроекта така, както е внесен. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Крум Славов.

Андрей Пенев (к): Автор на закона за защита на държавата.

Станю Василев (к): Палач!

Крум Славов (сЛ): (От трибуната) В края ще ви отговоря. Г-да народни представители! Не охка станали тия разисквания, ако не беше направено едно опущение от самия докладчик.

Андрей Пенев (к): Не Ви е срам!

Крум Славов (сЛ): Ако основният мотив за внасянето на този законопроект беше изяснен в мотивите му, тъй както този мотив беше изяснен от г-н д-р Иван Пашов, камарата единодушно, по мое мнение, щеше да гласува законопроекта.

Станю Василев (к): Пичманлък има. Ще Ви изгонят от Шумен за това.

Крум Славов (сЛ): Аз не Ви поздравям откъде сте, но шумени познат кой е Крум Славов. А не само те, но и тук, във вашата среда, има хора, които много добре познават цялото ми минало. И преди 9 септември, и след 9 септември.

Станю Василев (к): Палач!

Андрей Пенев (к): Познаваме Ви.

От мнозинството: И за 9 юни кажете нещо.

Крум Славов (сЛ): И за него ще ви кажа най-после нещо.

От мнозинството: Докладчик на закон за защита на държавата си ти.

Крум Славов (сЛ): Г-да народни представители! Щом като мотивът за внасянето на този законопроект са конкретни случаи, като случаят с курсистите и курсистките в Шумен, който случай не само вземти, не само застави да настърхнат косите на всички граждани в Шумен от туй издевателство, от тази варвация, която се извърши тогава спрямо тях, естествено, че никой не ще възражава против законопроекта. Не зная, но ми се струва, че само един или двама от убийците са съдени. Зная обаче положително, че интелектуалният убиец не е съден и зная, че до 9 септември, ако се не лъжа, по чия полковник, той е служил в ливенския гарнизон, а след 9 септември свободно го виждахме да се разхожда, и ние се възмущавахме от това.

Станю Василев (к): Но на 27 октомври той в неговите приятели те избираха.

Крум Славов (сЛ): По повод на този апостроф да допълня. Как стана това скръбно събитие? Крум Славов беше викан и заплащан заедно с хайкурия Батаков. Ние двамата правихме постъпки, водихме борба, с риск и нас ла ни сполети същата съдба.

Станю Василев (к): Защото Ви планчаха за това, а не за друго.

Андрей Пенев (к): За колко пари правехте това, я кажете? (Възгласения от опозицията)

Коста Лудчев (сЛ): Стига бе!

Крум Славов (сЛ): Абсолютно нито един лев възнаграждение нито ми е платено, нито аз съм искал.

Райко Дамянов (к): Няма тук свидетели.

Коста Лудчев (сЛ): Те бяха наши хора.

Крум Славов (сЛ): Други свидетели има. Вие можете да проверите, ако сте хора да престанете с клеветите. (Ръкоплескания от опозицията. Възгласения от мнозинството) Бащата на един от убийците курсисти от с. Езерца, Разградско, е наш стар партийен член социалдемократ и настоящем пак член на нашата партия.

Станю Василев (к): Аз ще намеря свидетели, които ще докажат, какво са ти плащали.

Крум Славов (сЛ): Това беше не само политическо убийство, но по жестокостта, с която беше извършено, беше едно вулгарно убийство. Ние правихме постъпки и протести на времето и другарят Лудчев депозира в Камарата питане по този случай. (Ръкоплескания от опозицията) Това е истината.

Та, казвам аз, ако в мотивите на законопроекта беше изтъкнато, че има като този и друг подобен случай и затуй се налага, поради невъзможност по формални причини да бъдат изправени тия грешки, които, според мене, не са и съдебни грешки, ние, опозицията единодушно заедно с вас, щяхме да гласуваме и не щях да станат тия разисквания.

А сега, нека да завърша с прекъсването, което ми бе направено в началото. Ако щадим човешкото си достойнство, ако щадим достойнството на Парламента и достойнството на Министерския съвет, тия които хвърлят упреци спрямо отделни лица, както и спрямо мене, че съм убиец и пр., биха се позанимвали. Вие имате тук на разположение...

Станю Василев (к): Мълчи бе, престъжник такъв!

Крум Славов (сЛ): ... в библиотеката дневниците на Народното събрание. Там ще видите, че е лъжа и клевета това, което разпространявате, че аз съм бил докладчик по закона за защита на държавата.

Станю Василев (к): Не докладчик, а автор — още по-тежко.

Крум Славов (сЛ): Това подлежи на проверка не чрез свидетели, а в дневниците на Народното събрание. Нещо повече — Вие там ще намерите, че Крум Славов, от името на парламентарната група на социалдемократите, заявява, че цялата група е против законопроекта и ще гласува против него. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Никакъв интерес нямаш ти от това.

Крум Славов (сЛ): Нещо повече — там ще намерите, че ме запитват: „Ами какво е положението на Димо Казасов?“, а аз, Крум Славов, отговарям — това ще го намерите в дневниците — че той нито е питал никого, нито е мандатар на партията, и той да си тегли заключението за себе си. Това е истината, когато подхвърляте, че Крум Славов бил докладчик по този закон.

И нещо повече — в с това свършвам — нека да го кажа открито: прави тъжно впечатление, когато се говорят очевидни неистини и клевети.

Андрей Пенев (к) и Станю Василев (к): А-ха! А-ха!

Крум Славов (сЛ): И когато вие двамата говорите — аз не ви познавам кой сте, но ми се струва, че единият е от Новия пазар. ...

Станю Василев (к): Да, оттам съм.

Крум Славов (сЛ): ... ще трябва да си спомните, че вие някога бяхте Крум Славов да организира защитата и аз предоставих на вас да изберете, като ви посочвах еди-кой-си и еди-кой-си адвокати, одобрявате ли ги, а еди-кой-си и еди-кой-си адвокати се отказват да се явяват по тия дела — макар да минаваха за комунисти — почти във всичките градове в района на шуменския Военно-полеви съд. И тук присъствуват ваши другари, стари социалдемократи, заедно с които аз съм водил борба във военните съдилища. (Ръкоплескания от опозицията) И те знаят Крум Славов как ги е защищавал. (Ръкоплескания от опозицията) А не за чари и срещу грамадни хонорари!

Подпредседател: ПЕТЪР КАМЕНОВ

Та, почитаемо Събрание, ако ние бъдем добросъвестни, ако спазваме елементарното човешко възпитание и ако имаме желанието по известни въпроси от обществен, държавен и народен интерес да изслушваме мненията на едната и на другата страна, да изслушваме критиката от едната и от другата страна, тия печални инциденти, които стават тук, не биха се случвали. Трябва да се освободим от туй предубеждение, че едни служат на България, а други работят против България. И едните, и другите, по своето разбиране, се стремят да допринесат нещо за добруването на тия народ и на тая държава. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Този морал трябва да го усвоите вие.

Председателстващ Петър Каменов: Няма други записани оратори. Ще гласуваме.

Тия от г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за изменение на наредбата-закон за министия от 8 септември 1944 г., моля, да вдигнат ръка. (Гласуват и опозиционните народни представители) Мнозинство, Събранието приема. (Оживление всред мнозинството)

Г-да народни представители! Ще преустановим дневното заседание. Идущото заседание ще се състои във вторник, 21 януари, в 15 ч. със следния дневен ред:

1. Отговор на запитването на народния представител Петър Божинов Трифонов към министъра на земеделието и държавните имоти.

Първо четене на законопроектите:

2. За изменение и допълнение на закона за имуществата, собствеността и сервитутите.

3. За изменение алинея втора на чл. 5 от закона за наименованията с народностно и обществено значение.

4. За Българската академия на науките.

5. За увеличение размера на някои глоби и такси по наредбата-закон за народната милиция.

6. За увеличение размерите на някои такси и глоби.

7. За отменяване задълженията на Министерството на войната към Министерството на земеделието и държавните имоти, произлизащи от тарифни цени на корен, фондови върхнини и др. за получен дървен материал през 1945 г.

8. Одобрение решенията на прошементарната комисия, взети в заседанието ѝ на 12 декември 1946 г., протокол № 1.

Който г-да народни представители приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 18 ч. 22 м.)

Секретари: **ТОДОР ТИХОЛОВ**
ПЪРВА ДИМИТРОВА

Началник на Стенографското отделение: **ТОДОР АНГЕЛИЕВ**